

сказати, що судова гілка влади не планує зупиняти свою діяльність, а намагається, не дивлячись на перепони, продовжувати виконання всіх своїх функцій, використовуючи нові умови та формати роботи, що ще раз доводить гнучкість та ефективність українського судочинства.

Список використаної джерел

1. Щодо вжиття невідкладних заходів для забезпечення сталого функціонування судової влади в Україні в умовах припинення повноважень ВРП та воєнного стану у зв'язку зі збройною агресією з боку РФ: Рішення Ради Суддів України від 24.02.2022 р. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MUS36788?an=15>

2. Щодо роботи судів в умовах воєнного стану: Рекомендації Ради Суддів України від 02.03.2022 р. URL: <http://rsu.gov.ua/ua/news/usim-sudam-ukraini-rsu-opublikovala-rekomendacii-sodo-rooti-sudiv-v-umovah-voennogo-stanu>

3. Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо зміни підсудності судів»: Закон України від 03.03.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2112-20#Text>

Науковий керівник: старший викладач Нестерчук Л. П.

Шиманська Аліна Володимирівна

*студентка 1-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ПРИНЦИП КОНФІДЕНЦІЙНОСТІ У РОБОТІ АДВОКАТА

Діяльність адвоката має велику соціальну роль, яка забезпечується за допомогою системоутворюючих принципів, серед яких є і принцип конфіденційності. Актуальність цієї теми обумовлена необхідністю встановлення довіри між клієнтом і адвокатом, на якій ґрунтується вся їх подальша взаємодія. Так, адвокат може надати повну професійну допомогу лише за умови, що він володіє всією потрібною інформацією. І клієнт може довірити персональні дані, коли він впевнений, що вони не будуть розголошені.

Слід зазначити, що терміни «конфіденційність» і «адвокатська таємниця» не мають чіткого розмежування й є рівними, взаємопов'язаними. До ратифікованих Україною міжнародних документів, які

регулюють питання, пов'язані з принципом конфіденційності адвокатської діяльності належать Резолюція Генеральної Асамблеї ООН № 43/173 від 9.12.1988 року; Основні принципи щодо ролі юристів, ухвалені на Восьмому конгресі ООН із попередження злочинності та поведження із правопорушниками в 1990 році; Загальний кодекс правил для адвокатів країн Європейського Співтовариства.

Згідно з принципом 18 Резолюції Генеральної Асамблеї ООН під час зустрічі ув'язненої особи і адвоката посадовцю правоохоронних органів забороняється чути їх розмову [1]. В Загальному кодексі правил для адвокатів країн ЄС зазначається, що адвокат не має права розголошувати інформацію, надану як клієнтом, так і отриману в результаті надання послуг клієнту. Крім того, дотримуючись даного принципу, адвокат не в праві керуватись строком давності, тобто принцип конфіденційності не обмежений часом [2].

У вітчизняному законодавстві головні правові норми, що регулюють питання, пов'язані з принципом адвокатської таємниці містяться у ст. 22 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» [3] та у ст. 10 Правил адвокатської етики, затверджених з'їздом адвокатів України 09 червня 2017 року [4]. Такі норми базуються на конституційних нормах, а саме на ст. 32 Конституції України, згідно із якою ніхто не може зазнавати втручання в його особисте і сімейне життя, крім випадків, передбачених Конституцією України [5].

Конфіденційна інформація довірителя включає в себе рукописні відомості, документи, інформацію на електронних носіях, фото-, відео- та аудіозаписи. Всі матеріали, які включають в себе адвокатську таємницю повинні зберігатись в таких умовах, щоб ніхто не зміг ознайомитись з ними. Конфіденційною інформацією довірителя вважається навіть така, що вказує на клієнта, якому надавались будь-які адвокатські послуги, а отже і така, що підтверджує факт того, що особа зверталась за правничою допомогою. Можливість отримати доступ до конфіденційної інформації має обмежена кількість осіб. Обов'язок захисту конфіденційної інформації, крім самого адвоката, мають його помічник, стажист, члени технічного персоналу, крім того, будь-яка особа, яка знаходиться в трудових відносинах з адвокатом. Якщо адвокат здійснює свою діяльність у складі адвокатського бюро або об'єднання, то всі члени організації також повинні зберігати конфіденційність. Особа, яка припинила або зупинила право на заняття адвокатською діяльністю не має права розголошувати будь-

яку інформацію щодо своїх колишніх клієнтів. А також до обов'язку адвоката входить інформування цих суб'єктів і в повній мірі роз'яснити їм необхідність дотримання адвокатської таємниці. Адвокату забороняється повідомляти конфіденційну інформацію навіть, коли її хочуть отримати органи дізнання, слідства і суду незаконними методами. Оперативно-розшукові заходи чи слідчі дії стосовно адвоката проводяться тільки після винесення відповідного судового рішення, яке було ухвалено за клопотанням Генерального прокурора України, його заступників, прокурора Автономної Республіки Крим, міст Києва і Севастополя.

У вітчизняній теорії фундаментом регламентації права є обмежений захист адвокатської таємниці, існують три випадки, за наявності яких адвокат не буде нести відповідальності за розголошення адвокатської таємниці. У першому випадку, якщо довіритель висуває певні вимоги, пов'язані з професійною діяльністю адвоката (подає скаргу на адвоката), то адвокат має можливість розголосити певні відомості про клієнта при самозахисті (при наданні безоплатної вторинної правової допомоги, адвокат може повідомити приватну інформацію про клієнта повноважним особам, які здійснюють дисциплінарне провадження з метою забезпечення об'єктивної оцінки якості, змістовності та вчасності надання такої допомоги навіть у випадку, коли клієнт не давав своєї письмової згоди на це). У другому випадку, приватна інформація довірителя перестає бути адвокатською таємницею, якщо останній напише письмову заяву з таким проханням. Якщо до адвоката звернуться особи з наполяганням надати їм приватну інформацію з наявним дозволом довірителя, адвокат має можливість не розкривати адвокатську таємницю. У третьому випадку, якщо адвокат керувався Законом України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» він не несе жодної відповідальності за подання конфіденційної інформації свого клієнта центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у цій сфері [3]. Перевага обмеженого захисту адвокатської таємниці над абсолютним пояснюється існуванням певних причин і тяжінням до об'єднання зусиль з метою боротьби проти відмивання доходів та фінансування тероризму.

Якщо відбувся витік конфіденційної інформації довірителя за виною адвоката, то це вважається дисциплінарним проступком, який

тягне за собою дисциплінарну відповідальність адвоката. Внаслідок цього на адвоката накладається дисциплінарне стягнення, яке найчастіше виражається у вигляді попередження, призупинення адвокатської діяльності на певний час, або навіть припинення права на заняття адвокатською діяльністю із виключенням з Єдиного реєстру адвокатів України. Враховуючи позовну давність, притягнути адвоката до дисциплінарної відповідальності можна не пізніше року з моменту вчинення дисциплінарного проступку.

Отже, конфіденційність як один із принципів адвокатської діяльності містить правові норми, що регулюють механізм захисту особистих даних клієнта. Важливим є те, що принцип конфіденційності спрямований не тільки на адвоката, а й на інших вказаних суб'єктів. Так як в Україні діє обмежений захист адвокатської таємниці, є певні виключення, при яких адвокат не зобов'язаний дотримуватись принципу конфіденційності. В інших випадках за порушення свого обов'язку адвоката буде притягнуто до дисциплінарної відповідальності.

Список використаних джерел

1. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН від 09.12.1988 р. № 43/173. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_206#Text
2. Загальний кодекс правил для адвокатів країн ЄС: прийнятий делегацією дванадцяти країн-учасниць на пленарному засіданні у Страсбурзі в жовтні 1988 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_343#Text
3. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 р. №5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>
4. Правила адвокатської етики, затверджені 3'їздом адвокатів України від 09.06.2017 року (зміни до них, затверджені 3'їздом адвокатів України 15 лютого 2019 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001891-17>
5. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Кіслиця І. О.